

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/41/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8322202541
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8322202541.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členiek senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a JUDr. Elišky Wagshalovej v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého T. O., B. XX.XX.XXXX a maloletého T. O., B. XX.XX.XXXX, zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny V., deti rodičov: matky N. R., B. XX.XX.XXXX, X. G. XX, právne zastúpenej JUDr. Martinou Gecákovou, advokátkou, Štefánikova 18, Humenné. a otca T. O., B.V. XX.XX.XXXX, X. I. XX, právne zastúpeného JUDr. Jankou Vasilovou, advokátkou, Kudlovska 1, Humenné. a za účasti prokurátora Krajskej prokuratúry Prešov, v konaní o udelenie súhlasu matke podať žiadosť na zmenu priezviska maloletých detí, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Humenné, č.k. 8P/203/2022-55 zo dňa 11.01.2023, takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. V preskúmvanej veci sa matka podaným návrhom na začatie konania domáhala nariadenia súhlasu otca so zmenou priezviska maloletých detí T. a T.. Návrh odôvodnila sporadickým záujmom otca o maloletých synov, ktorý je len formálny, bez citovej náklonnosti. Vyjadrila obavu z nepriemných situácií vznikajúcich v dôsledku rozdielnosti priezvisk matky a maloletých detí.

2. Otec s návrhom nesúhlasil a ustanovený opatrovník maloletých uviedol, že považuje návrh matky len za pokračovanie nevyriešeného rodičovského konfliktu. Okresná prokuratúra Humenné s návrhom matky nesúhlasila.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

3. Okresný súd Humenné ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom návrh matky zamietol.

4. Rozhodnutie právne zdôvodnil ustanoveniami § 36 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 11 ods. 3 zákona č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku.

5. Skutkovo mal vykonaným dokazovaním súd preukázané, že rozsudkom č.k. 8P/129/2020 zo dňa 02.02.2021 bolo manželstvo rodičov maloletých detí rozvedené a maloleté deti boli na čas po rozvede zverené do osobnej starostlivosti matky. Otec bol zaviazaný prispievať na výživu mal. T. O. sumou po

100,- eur mesačne a na mal. T. O. sumou po 130,- eur mesačne, ktoré bude poukazovať matke vždy do 15. dňa v mesiaci počnúc právoplatnosťou rozhodnutia. Styk otca s maloletými deťmi bol upravený každý páry týždeň od soboty od 9.00 hod. do 18.00 hod. a od nedele od 9.00 hod. do 18.00 hod. tak, že si maloletých otec u matky prevezme a po skončení styku ich matke aj odovzdá.

6. Súd prvej inštancie prijal záver, že dôvody uvádzané matkou maloletých detí, pre ktoré sa domáhala udelenia súhlasu za otca detí so zmenou ich priezviska, nezodpovedajú dôvodom hodným osobitného zreteľa pre zmenu priezviska maloletých detí. Medzi rodičmi pokračujú aj po rozvedení manželstva nezhody a konflikty, do ktorých sa zapájajú aj noví životní partneri oboch rodičov a ktoré majú výrazný vplyv na vzťah maloletých detí s otcom a realizáciu ich vzájomných kontaktov. V konaní bolo preukázané, že otec maloletých detí si riadne plní vyživovaciu povinnosť a jeho pokus o stretnutie s maloletými deťmi v júli 2022 si vyžiadal asistenciu polície. Ako konštatoval po vykonaných šetreniach aj kolízny opatrovník, pretrvávajúci konflikt rodičov nepochybne ovplyvňuje aj nedostatočné stretávanie sa otca s maloletými deťmi. Za takejto situácie súd uzavrel, že nie je možné vyhodnotiť správanie sa otca ako dlhodobý nepretržitý nezáujem rodiča o maloleté deti, ktorý by bol dôvodom pre udelenie súhlasu na zmenu priezviska maloletých detí. Ani skutočnosť, že matka sa po rozvedení manželstva rozhodla nepoužívať priezvisko bývalého manžela a maloletých detí a prijala a používa svoje rodné priezvisko nie je dôvodom hodným osobitného zreteľa pre zmenu priezviska maloletých detí na rodné priezvisko matky. Nebol teda zistený dôležitý dôvod, pre ktorý by malo k udeleniu súhlasu na zmenu priezviska maloletých detí dôjsť. Súd súhlas podať žiadosť na zmenu priezviska neudelil.

III. Obsah odvolania matky a vyjadrení k odvolaniu

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie matky, ktorá navrhla odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že matke udelí súhlas namiesto otca k podaniu žiadosti na príslušný Matričný úrad alebo rozsudok zruší a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odvolaní uviedla, že súd nesprávne vyhodnotil skutočný záujem maloletých detí. Zastáva názor, že bolo preukázané, že otec s maloletými už neudržiava žiaden vzťah, nijakým spôsobom o synov záujem neprejavil, a tak je v ich, aby mali rovnaké priezvisko, aké používa rodič, s ktorým žijú v spoločnej domácnosti. Na strane otca sa nič nezmenilo, na jeho rodičovských právach a povinnostiach. Z vykonaného dokazovania len vyplýva, že naozaj sa otec nestretáva s maloletými deťmi a ani napriek tomu, že maloletý T. bol hospitalizovaný v nemocnici, neprejavil žiaden záujem o jeho zdravotný stav. Od 3.7.2022, kedy sa chcel po roku a pol stretnúť s deťmi, ktoré s ním však odmietali ísť, v žiadnom osobnom kontakte ani telefonickom s deťmi nebol. Zdôrazňuje skutočnosť, že pre rozhodnutie o nezhode rodičov je rozhodujúci záujem maloletých detí, pričom deti negatívne vnímajú rozdielne priezviská, ktoré má v súčasnosti matka a maloleté deti.

8. Kolízny opatrovník maloletých detí podal písomné vyjadrenie, v ktorom uviedol, že samotná zmena priezviska neobmedzuje dotknutého rodiča v jeho rodičovských právach a povinnostiach, avšak v danom prípade by došlo k postupnému odcudzovaniu detí a otca, ktorému nemožno pripisovať všetku zodpovednosť za vzniknutý stav, pretože upriamuje pozornosť, že ani matka nevyvíja žiadnu snahu, aby upevňovala povedomie o ich pôvode a o ich otcovi bez ohľadu na konflikty, ktoré sprevádzali rodinu. Javí sa kolíznemu opatrovníkovi, že bez pomoci druhého rodiča už nedokáže preklenúť vzdialenosť, ktorá sa medzi nim a deťmi vytvorila a tak vzhľadom na neúspech, ktorý nastal, sa už časom o to prestal aj pokúšať. Ustanovený opatrovník maloletého dieťaťa navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

9. Otec vo svojom písomnom vyjadrení uviedol, že navrhuje potvrdiť napadnutý rozsudok ako vecne správny. Akékoľvek nezhody medzi rodičmi nemôžu byť dôvodom na zmenu priezviska. Poukazuje na to, že maloleté deti žijú v spoločnej domácnosti s matkou a jej priateľom a sú negatívne ovplyvňované proti otcovi. Maloletý T. mu pri stretnutí uviedol: „My s tebou nepôjdeme, my ťa nepoznáme, my pôjdeme s tatkom a s mamkou“. Je tu zjavná situácia o manipulovaní maloletých detí a o pretrhnutí väzieb medzi nim a maloletými deťmi. Ďalej uviedol, že vyživovaciu povinnosť si platí pravidelne v zmysle rozsudku súdu. Ďalej nemôže maloletým deťom spôsobovať priezvisko žiadne problémy, pretože v súčasnosti je veľa manželstiev rozvedených a je obdobná situácia s rozdielnym priezviskom ako v ich rodine.

10. Matka podala vyjadrenie k vyjadreniam otca a kolízneho opatrovníka s návrhom na vyhovie jej odvolaniu. Uviedla, že bolo preukázané, že si otec neplní svoje rodičovské povinnosti. Poukazovala na konkrétne udalosti, ktoré sa mali odhrať v roku 2021, kedy ešte v roku 2021 napísala súčasná manželka

otca matke, či jej už došlo, že ich už nepovažuje za svoje deti, keď im nenapísal ani k narodeninám. Ďalej poukázala na to, že otec si neplatí pravidelne výživné, pretože má byť platené vždy do 15-teho dňa v mesiaci, pričom otec platí stále až po 20-tom dni v mesiaci.

11. V písomnom vyjadrení k vyjadreniu matky kolízny opatrovník uviedol, že matkou bola predložená komunikácia, ktorá sa viedla v duchu, kedy otec svoje konanie ospravedlňoval negatívnym svojim rozpoložením, postoj maloletých detí nebol jednoznačný, odpovede boli vedené do stratená. Kolízny opatrovník nedokáže zaujať jednoznačné stanovisko a ponecháva to na zvážení súdu.

12. Otec vo vyjadrení k vyjadreniu matky uviedol, že matka negatívne ovplyvňuje deti, a preto nedochádza k stretávaniu sa a nechcel tak otec vyvolávať zvyšovanie napätia a rezignoval. Ide však o správanie sa matky, ktorá privolá dokonca policajnú hliadku, čo nie je vhodné pre maloleté deti, aby sa takým spôsobom riešili situácie. Nebol v konaní preukázaný nezáujem otca. To, že platí výživné po 20tom dni neznamena, že výživné neplatí. Matka predložila vo fotokópii sms správy, ktoré podľa jej tvrdenia mali byť zaslané otcom, v ktorých sa otec vulgárne vyjadruje na adresu matky a z tohto dôvodu podala matka trestné oznámenie na otca, k danému uviedol, že nepoužíva vôbec telefónne číslo a nemá vedomosť vôbec o tom, kto by tento telefón mohol zneužiť, prehlasuje však, že žiadnu správu nezaslal matke a nie je pravdou, aby sa vyjadroval o svojich maloletých deťoch.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

13. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom konania v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody ,preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku podľa § 387 CSP.

14. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav veci a vyvodil z neho správne právne závery. Návrh matky zamietol ako nedôvodný, pretože vykonaným dokazovaním mal preukázané, že nie je možné prijať záver, aby otec dlhodobo o deti nejavil záujem, riadne plní svoju vyživovaciu povinnosť a matka sa domáha zmeny priezviska na priezvisko, ktoré je jej rodným priezviskom. Poukázal súd na existenciu konfliktov medzi rodičmi, pričom do konfliktov sa zapájajú už aj súčasní partneri rodičov.

15. Zmena priezviska maloletého dieťaťa je závažným zásahom súdu do rodinného života účastníkov konania, preto je potrebné k nemu pristupovať prísne reštriktívne, len za existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré by zakladali potrebu vyhovievania návrhu v záujme najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa.

16. V zmysle zaužívanej súdnej praxe za dôvody hodné osobitného zreteľa možno považovať nasledovné situácie:

- rodič, ktorého priezvisko má dieťa, neprejavuje o dieťa záujem, s dieťaťom sa nestretáva,
- rodič, ktorého priezvisko má dieťa, si neplní vyživovaciu povinnosť,
- rodič, ktorý má dieťa vo výchove, žije s novým partnerom, s ktorým má ďalšie dieťa, ktoré má priezvisko odlišné od dieťaťa, ktorého priezviska sa zmena týka.

17. Otec nenaplnil predstavy matky o spoločnej rodine, na maloleté deti však riadne platí výživné, preto neplatenie výživného nemôže byť dôvodom zmeny priezviska maloletého. Ako sa otec sám vyjadril, o maloleté deti má záujem, prítvrdiť však možno argumentácii matky, že jeho záujem o osobnú starostlivosť je minimálny a nie eminentný. Dôvodom však takéhoto konania je správanie matky a jej vplyv. Maloleté deti sú vo veku nadväzovania citových väzieb so svojimi blízkymi, preto by otec nemal premárniť svoju príležitosť a o maloletých by sa mal zaujímať podstatne viac, aby ich spoločné priezvisko nebolo len

formálnym zväzkom, ale naplnené skutočným citovým putom. Určiť meno a priezvisko dieťaťa patrí k právam a povinnostiam rodičov, pričom pri určení priezviska obaja rodičia určili zhodne priezvisko svojmu spoločnému dieťaťu. Zmena priezviska je zásahom nielen do práv rodičov, ale aj dieťaťa.

18. Pokiaľ otec tvrdí, že dochádza k bráneniu styku s maloletými zo strany matky, preto je povinnosťou odvolacieho súdu apelovať na matku, aby sa takéhoto prípadného, zatiaľ nepreukázaného, konania zdržala či odstránila ho.

19. Každopádne, otec prejavil záujem o osobnú starostlivosť o maloleté deti, preto zmenu priezviska nemožno odsúhlasiť ani z dôvodu absolútneho nezájmu otca o maloletého.

20. Maloleté deti sú vo veku X rokov a X rokov, pričom nateraz je možno len ťažko uvažovať o tom, aby maloleté deti boli konfrontované s negatívnymi životnými situáciami, ktoré by mohli vzniknúť v dôsledku rozdielnosti ich priezviska s priezviskom matky, ako to tvrdí matka vo svojom návrhu. Uvedené naznačuje, že matka maloletých detí má snahu sa vyhnúť nepríjemnému vysvetľovaniu nastolenej situácie okoliu, čo však nezakladá dôvodnosť podaného návrhu.

21. Ďalej je potrebné uviesť, že naozaj z vykonaného dokazovania vyplývajú výrazné partnerské konflikty medzi rodičmi maloletých, ktoré nepriaznivo zasahujú do vnímania celkovej situácie po rozpade rodiny u maloletých detí, pričom do konfliktov vstupujú aj súčasní partneri rodičov, kedy je zrejmé, že súčasná manželka otca a bývala manželka, teda matka, sú dlhodobo v konflikte, pričom tento konflikt zasahuje do vzťahov medzi rodičmi maloletých detí. Najhoršie však je, že tento partnerský konflikt nedokážu rodičia odstrániť a vplýva to nepriaznivo aj na stretávanie sa otca s maloletými deťmi. Je zrejmé, že matka na styk maloleté deti riadne nepripravuje, nedochádza k odovzdávaniu detí a deti začínajú odmietať otca a prisudzujú rolu otca súčasnému partnerovi matky. Otec priznal v priebehu konania, že nekontaktoval deti počas prítomnosti na Slovensku z dôvodu, že nechcel znášať už viacej napätia do vzťahu, ktorý nastal medzi nimi. Kolízny opatrovník zisťoval názor maloletých detí, pričom maloletý T. nerozprával, použil iba zopár slov počas stretnutia. Maloletý T. vystupoval pomerne smelo, pričom uviedol, že mamka mu vysvetlila, že budú mať priezvisko ako má ona. Vie odpovedať, aké priezvisko má v súčasnosti, aké priezvisko má mamka. Na otázku, ako sa volá ocko, uviedol však meno a priezvisko súčasného partnera matky. Ďalej potvrdil, že otec za nimi prišiel a oni s nim nechceli ísť, aj pred policajtmí im povedal, že je pre nich cudzí. Žiadnym spôsobom maloletý pri zisťovaní názoru neuviedol, ako už bolo konštatované, aby mali byť konfrontované s nejakými negatívnymi životnými situáciami v dôsledku priezviska, ktoré v súčasnosti majú. Z názoru maloletého vyplynulo, že sa snaží matka o to, aby otec v ich živote už nemal postavenie rodiča.

22. Odvolací súd neospravedlňuje správanie sa otca, pokiaľ sa snaží v zmenšenom rozsahu kontaktovať maloleté deti, aj keď to odôvodňuje tým, že maloleté deti nechce vystavovať väčšiemu napätiu, pokiaľ teda dochádzalo aj k privolaníu policajnej hliadky a maloleté deti boli vystavované nepriaznivým situáciám, pričom aj zo zisťovania názoru maloletého T. vyplynulo, že sám povedal policajtom, že nechce ísť s otcom. Takéto správanie maloletých detí však nemôže byť prirodzeným a ako už konštatoval aj kolízny opatrovník, matka maloleté deti na styk s otcom nepripravuje a deti sú vedené matkou k tomu, aby nepovažovali biologického otca za svojho otca, čo rovnako nie je a nemôže byť ospravedlneným konaním a správaním matky.

23. Odvolací súd na dôvažok uvádza, že matka sama prijala súčasné priezvisko a mohla predpokladať, že môžu vzniknúť situácie, ktorým bude v živote čeliť nielen ona, ale aj maloleté deti. V danej situácii je aj napriek tomu, že otec pracuje v V. a má novú manželku, rovnako ako matka nového partnera, je na zvážení otca o požiadanie spolupráce s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v V. alebo súd starostlivosti o maloletých o možnosť odbornej pomoci, ktorá by riešila odstránenie rodičovských konfliktov, pretože javí sa, že je nevyhnutná odborná pomoc. Otec sa vyjadruje, že má o maloleté deti záujem, avšak v danej situácii je ten záujem minimálny, aj keď sa ospravedlňuje postojom matky a maloletých detí.

24. Odvolací súd sa zaoberal a vyhodnocoval aj tvrdenia matky ohľadne sms správ, ktoré boli matke zaslané, pričom matka tvrdila, že išlo o správy, ktoré sú zaslané otcom. Obsah správ sa dotýkal viac-menej matky, aj keď obsah jednej správy sa dotýkal aj maloletých detí. Odvolací súd požiadaval o výsledok trestného konania, ktoré sa začalo na základe trestného oznámenia matky. Z uznesenia

Okresného riaditeľstva PZ v V., odbor poriadkovej polície, obvodné oddelenie PZ V., sp. zn. ČVS: C.-XXX/HE-V.-XXXX zo dňa 12.9.2023 vyplynulo, že trestnú vec, v ktorej bolo začaté trestné stíhanie pre prečin nebezpečného prenasledovania na základe oznámenia N. R. bola postúpená Okresnému úradu, odboru všeobecnej vnútornej správy v V. na prejednanie priestupku. Z odôvodnenia daného uznesenia vyplynulo, že otec uviedol, že predmetné výhražne a vulgárne správy nepísal, má nové telefónne číslo, ktoré doteraz používa. Zároveň bolo zistené, že dané správy poslala svedkyňa T. O. z iného čísla, a to z dôvodu, že N. R. jej už dlhšie robila naprieky a urážala ju. Na základe zistených dôkazov tak bolo uzavreté, že výhražné a vulgárne správy neposielal T. O., teda otec, ale jeho súčasná manželka T. O..

25. Odvolací súd dbá o zachovanie identity maloletého, preto v zhode s názorom súdu prvej inštancie aj z tohto dôvodu považuje návrh matky za nedôvodný. Ani odvolací súd nenašiel v danej veci tak závažný dôvod, pre ktorý by vyslovil súhlas súd na podanie žiadosti matky o zmenu priezviska.

26. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolaniu matky nemohol odvolací súd vyhovieť. Odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

27. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).